

Die website gaat binnenkort 'uit de lucht'.

In plaats daarvan presenteer ik vanaf januari praktische hulp voor de docent bij het individueel begeleiden van het lezen voor de lijst via de methode 'leesadviezen.nl': zie de site waar deze aanpak wordt uitgelegd: www.leesadviezen.nl

Het is grappig te zien dat voor het eerste traject het boek langzaam vervangen gaat worden door een multimediale aanpak: als de site www.literatuurgeschiedenis.nl eenmaal compleet is, kunnen alle traditionele literatuurschoolboeken eigenlijk wel in de kast blijven, terwijl het lezen voor de lijst nu juist weer los moet komen van internet, van die voorgekookte, steeds maar opnieuw gekopieerde leesverslagen op het net. Werken met de CD-roms van www.leesadviezen.nl schakelt internet als storende factor weer uit en maakt lezen voor de lijst dus weer aantrekkelijk voor leerling en leraar.

Ronde 7

Ronald Soetaert, Kris Rutten & Ive Verdoodt

Universiteit Gent

Contact: Ronald.Soetaert@Ugent.be

Kris.Rutten@Ugent.be

Ive.Verdoodt@Ugent.be

Representatie van/in het onderwijs

In de *Cultuur van het Lezen* werd naast literatuur ook aandacht besteed aan de media, waar op zijn minst even veel geleerd wordt als in traditionele instituties zoals de school, de kerk, de familie en de peer group. We sluiten aan bij de inzichten uit Cultural Studies waar bijvoorbeeld Giroux (1994) films beschreef als "teaching machines" met de kracht van nieuwe mythes waarin we betekenis en zingeving zoeken.

In deze sessie presenteren we voorbeelden van onderzoek & onderwijspraktijk rond 'representatie'. In de *Cultuur van het Lezen* werd een verslag gepresenteerd van een project rond de 'representatie' van geletterdheid in het algemeen en van de schoolcultuur in het bijzonder (gebaseerd op het proefschrift van Ive Verdoodt 2004).

Pygmalion

We presenteren kort hoe met een reeks films werd gewerkt die we verzamelden onder de noemer 'Pygmalion' template en die we bespraken aan de hand van binaire opposities. Het gaat om verhalen – inderdaad de films werden uitgebreid tot theater en romans – waarin een mentor zijn/haar leerling introduceert in een bepaalde geletterdheid. Die introductie creëert ook een botsing tussen de verschillende culturen, milieus, klassen, etc. Via deze films kunnen we reflecteren over wat geletterdheid in het alge-

meen is en specifiek over de literaire cultuur.

Bijvoorbeeld in de film *My Fair Lady* werd dat de tegenstelling tussen de intellectuele, afstandelijke geletterdheid (Higgins) en de spontane, emotionele geletterdheid (Liza). Of in *Educating Rita*: de vermoeide professor Frank en de levenslustige, leergierige kapster Rita.

In de loop der jaren hebben we samen met onze studenten (uit de lerarenopleiding en de onderwijskunde) een reeks films verzameld waarin op dit basisverhaal gevarieerd wordt. We menen dat deze analyses zowel interessante perspectieven bieden op het onderwerp als dat we zo studenten/leerlingen kunnen betrekken in onderzoek (ingebod in het feit dat onderzoekscompetentie een belangrijke vaardigheid is – ook in het secundair onderwijs). Verder zijn er heel wat voorbeelden die als pasklare lesvoorbereidingen kunnen gebruikt worden met als belangrijke thema's: de representatie van de school.

Sciencefiction

Vervolgens presenteren we een project dat we onlangs hebben opgestart: nadenken over de toekomst via het genre van sciencefiction. We begonnen met films, maar ook romans kwamen ter sprake. Welke rol spelen verwijzingen naar literatuur in sciencefiction? Hoe wordt het lezen van literatuur voorgesteld?

Opnieuw verschijnen een aantal binaire opposities: verleden *versus* toekomst, nostalgie *versus* hype, alfa *versus* bèta, kunst *versus* wetenschap, etc.

Vele sciencefictionverhalen blijken te draaien rond een dreigend gevaar voor de toekomst van de mensheid. Die bedreiging kan van buiten komen (bijvoorbeeld aliens van een andere planeet) of ook van binnen (bijvoorbeeld de robots die we zelf creëerden, de technologische maatschappij die we aan het voorbereiden zijn of verwezenlijkt hebben). Centraal in het verhaal staat dus vaak de mens *versus* de aliens, de Andere. Samen met onze studenten verzamelden we een reeks films waarin dergelijke thema's centraal stonden. Hun onderzoek sluit aan bij genres die jongeren boeiend vinden en blijken opnieuw vaak interessante lesvoorbereidingen te zijn voor wie deze thema's wil behandelen.

Cultuur uit de derde wereld

Verder besteden we ook aandacht aan hoe deze thema's – geletterdheid, onderwijs, cultuur – gerepresenteerd worden in films uit de derde wereld. We bespreken een aantal films (o.a. *Blackboards* van Samira Makhmalbaf) en sluiten aan bij romans waarin deze thematiek centraal staat (o.a. *El Negro en ik* van Westerman).

Tevens komen een reeks voorbeelden van onderzoek naar representatie aan bod (nationaliteit, identiteit, geweld, jeugd, etc.); onderzoek, vertaald in lesvoorbereidingen waarin over die representaties gereflecteerd wordt.

Onze presentatie sluit nauw aan bij onze samenwerking met Constant (<http://www.constant.irisnet.be/>) rond sciencefiction en met Ladda (<http://www.ladda.be>) rond jeugdculturen.

Referenties

Giroux, H.A. (1994). *Disturbing Pleasures: Learning Popular Culture*. New York: Routledge.

Verdoodt, I. (2004). *Pygmalion in beeld: de mythe van geletterdheid*. Proefschrift ingediend tot het behalen van de academische graad van Doctor in de Pedagogische Wetenschappen. Gent: Academia Press.

Rutten, K., Soetaert, R. & Verdoodt, I. (2006). "Over mensen en machines. Over lezen en overleven". *AS. Mediatijdschrift*, 178, p. 30-59.